Tot slot nog enige braakbalgegevens:
15 braakballen, die de heer S. v. d. Spoel in de zomer van 1954 bij Kloetinge verzamelde, bevatten: Bosspitsmuis; 3 ex.; Huisspitsmuis: 15 ex.; Waterspitsmuis: 3 ex. 1 volledige schedel van de Vroegvlieger *(Nyctalus noctula);* Veldmuis: 14 ex.; Bosmuis: 3 ex.; Huismuis: 1 ex. Vier braakballen in de zomer van 1956 op dezelfde plaats verzameld leverden op: Veldmuis: 1 ex.; Woelrat: 1 ex., voorts 3 vogels waarvan 1 spreeuw.
Verder vermeldt B. Hoekstra nog de volgende braakbalvondsten van Walcheren (Oranjezon, 24-3-1956): Veldmuis: 39 ex.; Bosmuis 18 ex. en Dwergmuis 2 ex („De Veldrot", 3: 1 (maart '57), uitgave van de Biol. Centr. der Chr. Jeugdbond voor Natuurvrienden). Naar pas later bleek, bevond zich onder deze braakbalvondsten ook nog 1 ex. van de Ondergrondse Woelmuis *(Pitymys subterraneus).*

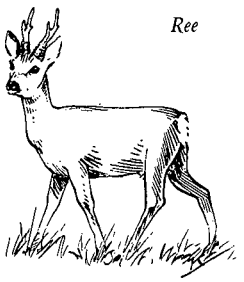

Ree

De tekeningen in bovenstaand artikel en op blz. 35 zijn van M. J. C. Kolvoort, behalve de verspreidingskaartjes. Deze zijn van de schrijver.

W. J. Prud'homme van Reine:

Veroveren de muskusratten ons land?

Iedereen weet wel, dat de invoer van konijntjes in Australië tot een ware ramp voor dat land is geworden, maar dat Europa eveneens door een ingevoerd knaagdier wordt bedreigd, is nog geen paradepaardje. Toch is, vooral voor ons land met z'n vele dijken, het gevaar zeer groot. Dank zij de intensieve bestrijding door ambtenaren van Faunabeheer is het tot nog toe gelukt het gevaar te beteugelen en zelfs het invasiegebied in te krimpen. Dat het daarbij niet om enkele dieren gaat, blijkt wel uit het feit, dat van 1941 tot op heden bijna 5600 muskusratten in ons land werden gevangen. De muskusrat *(Ondatra zibethica L.)* hoort thuis in Noord-Amerika en is om zijn waardevolle pels in Europa ingevoerd. Het kweken van deze dieren viel schijnbaar niet zo mee, want er moeten er nogal wat ontsnapt zijn, die de stamvaders en -moeders van de thans in Europa vrijlevende muskusratten zijn geworden. Dat dit niet één ontsnapt dier is geweest, blijkt wel uit het bestaan van minstens vier grote besmettingshaarden in Europa, die ver uit elkaar liggen en enkele kleinere, dicht bij de grote en wellicht daarvan af te leiden.
De grijsbruine muskusrat wordt 50-60 cm lang, de staart inbegrepen. De oren zijn vrijwel niet te zien, daar ze onder de vacht zitten. De staart is, vooral aan het einde, zijdelings afgeplat en vrijwel lintvormig.
Ze zijn in ons land vooral gevaarlijk door hun graverij in waterkeringen. Vastgesteld is, dat enkele muskusratten een dijkje van 2 à 3 m breedte

Winterhut van de muskusrat. *Foto: Faunabeheer.*

in korte tijd kunnen ondermijnen. In het buitenland zijn door deze oorzaak zelfs al overstromingen voorgekomen.
De gangen hebben een doorsnede van 10 tot 15 cm, met de ingang en eventueel uitgangen onder water. Tegen de winter wordt veelal een winterhut gemaakt in ondiep water, opgebouwd uit allerlei waterplanten. Ook deze hut heeft alleen maar een toegang onder water.
De bestrijding van de muskusrat eist een speciale vangtechniek, zodat het zelfs niet gewenst is, dat particulieren zich daarmede gaan bezig houden. De wet verplicht echter ieder, die een muskusrat heeft aangetroffen of de aanwezigheid vermoedt, dit mede mede te delen aan de Burgemeester van de betreffende gemeente, die de waarneming dan doorgeeft aan de afdeling ratten- en muizenbestrijding van de Directie Faunabeheer, Geertjesweg 15 te Wageningen.
Mocht men kans zien om in visfuiken of op andere wijze een dode muskusrat te bemachtigen, dan moet men dit dier ook inleveren.
Bij inlevering ontvangt men dan een premie van *f* 5,— per gevangen muskusrat.
Het eigenlijke verspreidingsgebied in ons land ligt langs de zuidgrens, ongeveer volgens de lijn Breda, Tilburg, Eindhoven, Roermond. Hier en daar is wel eens een dier noordelijker gevangen, maar dit waren voorposten of afgedwaalde dieren, die tijdig genoeg werden gevangen om haardvorming te voorkomen. Zo werd in 1952 een exemplaar gevangen in Rotterdam, één in de Alblasserwaard en één in het land van Maas en Waal. Merkwaardigerwijs zijn de dieren, die het verst in ons land zijn doorgedrongen, voor het merendeel mannetjes, waardoor het gevaar van haardvorming kleiner wordt. Bij de mannetjes is n.l. de trekneiging sterker ontwikkeld dan bij de wijfjes.

Muskusrat. *Foto: Faunabeheer.*

Volgens opgave van Faunabeheer liggen de volgende plaatsen in het „frontgebied", waar oppassen dus allereerst noodzakelijk is, maar daar werken de officiële muskusrattenvangers extra secuur.
Zeeland: Clinge.
Noord-Brabant: Baarle Nassau, Bergen op Zoom, Bergeijk, Breda, Diessen, Eerssel, Eindhoven, Goirle, Hilvarenbeek, Hoge en Lage Mierde, Hoogeloon, Leende, Nieuw Ginneken, O.W. en Middelbeers, Ossendrecht, Putte, Reusel, Roosendaal en Nispen, Rijsbergen, Steenbergen, Tilburg, Valkenswaard, Waalre, Woensdrecht, Wouw en Zundert.
Limburg: Borgharen, Eysden, Geulle, Hunsel, Itteren, Maastricht, Thorn en Urmond.
De muskusratten drongen ons land via de verschillende riviertjes binnen, speciaal in het voorjaar en de herfst.
De voorjaarstrek wordt veroorzaakt, doordat de dieren paren gaan vormen en de oorspronkelijke kolonie verlaten. Het sterkst is deze trek in maart. In september en oktober trekken de in de zomer geboren dieren weg om gunstige overwinteringsplaatsen te zoeken, waardoor natuurlijk weer uitbreiding van het areaal kan voorkomen.
Maar weinig muskusratten ontsnappen aan waarneming en het bleek mogelijk de muskusrattenbevolking in de winter bijna geheel te verdelgen. Daar ook de Belgische bestrijdingsdienst zeer actief is, wordt vermoed, dat men er in de toekomst in zal slagen de gehele Belgisch-Nederlandse muskusrattenhaard te doen verdwijnen. Laten we het hopen, onze strijd tegen het water is zonder de muskusratten al moeilijk en kostbaar genoeg.

Gegevens: *De Muskusrat.* Vlugschrift no. 49 van de Plantenziektenkundige Dienst.
Verdere bijzonderheden in: *De Muskusrat in Nederland en zijn bestrijding,* door Dr. E. van Koersveld. Jaarboek 1951—1952 van de Plantenziektenkundige Dienst.